

Momskompensasjonsordning for frivillige organisasjoner i 2010

Generelt om momskompensasjonsordningen:

I St.prp. nr. 1 (2008-2009) Skatte-, avgifts- og tollvedtak ble det varslet at Regjeringen ønsker å trappe opp støtten til frivillig sektor med opp mot 1 mrd. kroner over noen år.

Som ledd i dette arbeidet varslet Regjeringen i juni 2009 en ny, generell og rammestyrte ordning for merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner. Ordningen skal kompensere frivillige organisasjoner for utgifter til moms på varer og tjenester. Regjeringen nedsatte et utvalg ledet av Kultur- og kirkedepartementet med deltakelse fra Frivillighet Norge og Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité som har arbeidet med detaljene i ordningen.

Utvalget har hatt tre møter i perioden. Konklusjonene fra utvalget, deriblant modellene for kompensasjon, er nedfelt i Prop. 1 S (2009-2010). Detaljer som ikke ble ferdigstilt i utvalget vil bli sendt på høring til sektoren. Departementet tar sikte på utsendelse av høringsnotatet i januar 2010.

I Prop. 1 S (2009-2010) heter det: "Ordningen innføres jevnt med oppfølgingen av kulturløftet og skal samlet trappes opp med en milliard kroner i resten av kulturløftets periode 2010 - 2014 utover den tidligere ordningen med merverdiavgiftskompensasjon som følge av merverdiavgiftsreformen av 1. juli 2001."

Ordningen vil bli evaluert så snart tildeling for 2010 er gjennomført. Det vil være avgjørende for måloppnåelse at ordningen:

- Når ut til organisasjoner der det frivillige arbeidet blir utført.
- Ikke gir urettferdige eller utilsiktede fordelingsvirkninger.
- Er enkel håndterbar og kontrollbar og at prosedyrer knyttet til søknad og øvrig administrativ håndtering oppleves hensiktsmessige og enkle.
- Unngår tilpasninger og disposisjoner som er i strid med intensjonen med ordningen.

Ofte stilte spørsmål:

Hva er momskompensasjonsordning for frivillige organisasjoner?

En bevilgningsstyrt ordning som skal kompensere frivillige organisasjoner for merverdiavgiftsutgifter på varer og tjenester. Stortinget bevilger midlene årlig over Kulturdepartementets budsjett. Ordningen vil bli administrert av Lotteri- og stiftelsestilsynet.

Hva er formålet med ordningen?

Målet for den nye ordningen er å kompensere for utgifter som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester slik at organisasjonene kan frigjøre mer midler til aktivitet.

Hvilke organisasjoner kommer inn under målgruppene for den nye ordningen?

Den nye ordningen vil i hovedsak ta utgangspunkt i den tidligere ordningen med momskompensasjon som følge av momsreformen av 1. juli 2001. Utvidelse av ordningen setter større krav til søkerne og til forvaltningen om at midlene blir brukt i henhold til mål og intensjoner for ordningen. Spørsmål om målgruppe vil bli nærmere drøftet i høringsnotat.

Når trer den nye ordningen i kraft?

Den nye ordningen vil formelt tre i kraft 1. januar 2010. Dette innebærer at 2010 er det første året det bevilges midler til denne ordningen. Videre innebærer det at 2010 er det første året organisasjonene søker om og eventuelt mottar midler fra ordningen.

Hva skjer med den tidligere tjenestemomskompensasjonsordningen?

Den tidligere ordningen utgår 31.12.2009 og innlemmes i den nye ordningen fra 1.1.2010.

Hvor mye midler er tilgjengelig for ordningen i 2010?

396,345 millioner kroner. (196,345 millioner overføres fra den tidligere ordningen med momskompensasjon som følge av momsreformen av 1. juli 2001, i tillegg kommer en økning på 200 millioner til den nye momskompensasjonsordningen i 2010.)

Hva skjer hvis det ikke er nok midler til å kompensere alle søkere?

Da vil det bli foretatt en lik prosentvis avkortning for alle søkere. Tildeling skjer først etter at alle søknadene er vurdert for å sikre likebehandling. Det er i dag ikke mulig å si noe om hvor stor avkortningen vil bli. Dette avhenger av hvor mange organisasjoner som søker, samt størrelsesordenen på søknadene.

Hvordan blir innretningen på ordningen?

Det er utarbeidet en forenklet modell for å gjøre arbeidet for lokale lag og organisasjoner så enkelt som mulig. Dette innebærer at lokale lag og organisasjoner kun rapporterer inn et tall – egne driftskostnader - til sentralledet som så søker på vegne av hele organisasjonen. Driftskostnader hentes direkte fra revidert regnskap og skaper således ikke merarbeid for søkerne.

I tillegg vil det etter ønske fra Frivillighet Norge være mulig å søke om kompensasjon på bakgrunn av dokumenterte utgifter til moms. Det legges til grunn en tosporet ordning, enten forenklet modell eller dokumentert modell.

Hva er forenklet modell?

Forenklet modell (kalt sjablonordning i budsjettproposisjonen) innebærer at totale driftskostnader etter fradrag for kostnader som ikke kommer inn under ordningen er utgangspunkt for beregning av kompensasjon. Totale driftskostnader hentes direkte fra regnskapet og vil være bekreftet av revisor gjennom den ordinære revisorberetning.

For å unngå at momsutgifter blir kompensert dobbelt eller at overføringer som ikke er relevante kommer inn under ordningen skal det gjøres fradrag for kostnader som ikke er relevante for beregning av

kompensasjon for momsutgifter på sentralt og regionalt nivå. Det legges opp til at fradragspostene som sentrale og regionale ledd har skal kontrolleres av revisor.

Hva er grunnlaget for beregningen i forenklet modell?

Beregningen foretas av Lotteri- og stiftelsestilsynet.

Lotteri- og stiftelsestilsynet legger følgende beregning til grunn: International Research Institute i Stavanger (IRIS) gjennomførte i 2008 en kartlegging av inntekter og utgifter i frivillige organisasjoner på oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet. I rapporten viser blant annet IRIS til at: " I gjennomsnitt for alle virksomheter [frivillige organisasjoner] utgjør merverdiavgiftspliktige utgifter omtrent 35 prosent av samlede driftskostnader." Momsutgiftene er i denne sammenhengen estimert til 20 prosent. Da blir multiplikasjonsfaktoren 0,167. Kompensasjon før avkorting er: Totale driftskostnader etter fradrag i hele organisasjonen multiplisert med 35 prosent multiplisert med 16,7 prosent.

Hvilke regnskapsmessige tiltak bør organisasjoner som ønsker å søke kompensasjon etter en forenklet modell gjøre fra 1.1.2010?

Totale driftskostnader hentes direkte fra revidert regnskap og skaper således ikke noe merarbeid for søkerne. Som under den gamle ordningen for tjenestemomskompensasjon skal det gjøres fradrag for spesifikke kostnader, som for eksempel utenlandsoverføringer. For at organisasjonene ved utfylling av søknad best mulig skal kunne dokumentere fradragspostene vil det være en fordel å ta hensyn til dette behovet ved regnskapsføring. Hvordan dette kan gjøres må den enkelte organisasjon vurdere ut fra tekniske muligheter regnskapssystemet har for slik registrering av informasjon.

Hva er dokumentert modell?

Totale momsutgifter knyttet til den frivillige og allmennyttige delen av driften for alle organisasjonsledd som søker dokumentert modell er utgangspunkt for beregning av kompensasjon. Søknad skal være basert på en liste over de transaksjoner som inngår i søknadsgrunnlaget. Grunnlaget for det totale kompensasjonskravet fra organisasjonen skal kontrolleres og attesteres av registrert eller statsautorisert revisor. Sentralledd søker samlet og på vegne av regionale/lokale lag.

For å unngå at moms blir refundert dobbelt eller at det søkes kompensasjon for kostnader som ikke kommer inn under ordningen vil det være noen kostnader som faller utenfor ordningen. Eksempler på dette er kostnader og investeringer til momspiktig del av virksomheten, dersom den inngående avgiften kan trekkes fra og kostnader og investeringer som gjelder bygg, anlegg eller annen fast eiendom for salg eller utleie.

Hvilke regnskapsmessige tiltak bør organisasjoner som ønsker å søke kompensasjon etter dokumentert modell gjøre fra 1.1.2010?

Skal det søkes på dokumentert ordning må regnskapsførselen innrettes slik at grunnlaget for momskostnadene det søkes refusjon for kan dokumenteres. Hvordan dette skal gjøres vil avhenge av den enkelte organisasjons regnskapssystem. Dette kan blant annet gjøres ved å benytte definerte momskoder for de forskjellige momssatsene på inngående faktura. De som har ordinær momspiktig

virksomhet eller utfører tjenester som kompenseres gjennom lov 12.12.2003 nr.108 må sørge for at regnskapsførselen er slik innrettet at momskostnader ikke blir kompensert dobbelt.

Hvilket regnskapsår skal ligge til grunn for kompensasjon?

Dette spørsmålet vil bli avklart innen 15. januar 2010.

Hvordan kan organisasjoner kunne søke på grunnlag av dokumenterte momskostnader når regnskapsførselen i 2008/2009 ikke var innrettet i forhold til dette?

De organisasjonene som ønsker å søke etter dokumentert modell vil i mange tilfeller ikke ha den nødvendige informasjonen om grunnlaget for søknaden i sitt regnskap. Disse organisasjonene må da på best mulig måte dokumentere momskostnadene de søker refusjon for. Således vil søknadsåret 2010 bli et overgangsår.

Når er søknadsfristen? Er det et søknadsskjema?

Det legges til grunn en søknadsfrist 1. august 2010. Lotteri- og stiftelsestilsynet vil utarbeide et søknadsskjema med veiledning i god tid før søknadsfristen. Informasjon om dette vil legges ut på nettsidene til Kulturdepartementet og Lotteri- og stiftelsestilsynet. Sentralledd søker samlet og på vegne av regionale/lokale lag.

Kan en organisasjon som består av flere ledd benytte ulike modeller ved søknad?

Nei. Organisasjoner som består av flere ledd må benytte samme søknadsmodell.

Når utbetales kompensasjonsbeløpet?

For 2010 vil utbetaling skje i desember, innen 31.12.2010.

Hva kreves for å kvalifisere til å søke om kompensasjon?

For å kunne søke om kompensasjon for utgifter til moms på varer og tjenester må søker være registrert i Frivillighetsregisteret. Følgende organisasjoner kan registrere seg: Lag, foreninger og organisasjoner med frivillig virksomhet som ikke er fortjenestebasert. Dette kan være:

1. ikke-økonomiske (ideelle) foreninger
2. alminnelige stiftelser som ikke foretar utdelinger, eller som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet
3. aksjeselskap som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet

Følgende organisasjoner kvalifiserer ikke for registrering:

1. Organisasjoner som driver aktiviteter organisert av det offentlige
2. Organisasjoner som driver aktiviteter basert på samvirkeprinsipper og som omfattes av lov om samvirkeforetak (samvirke-loven)
3. Organisasjoner som har adgang til å foreta utdelinger til fysisk person, eller som foretar slike utdelinger

Hvordan registrerer jeg min organisasjon i frivillighetsregisteret?

Dette gjøres enklest på www.altinn.no.

Må organisasjonen være registrert i Frivillighetsregisteret for å bli vurdert for

momskompensasjonsordningen?

Ja. Registrering i Frivillighetsregisteret er utgangspunktet for å kunne søke om momskompensasjon. Lotteri- og stiftelsestilsynet vil som forvalter av ordningen vurdere søknadene opp mot de målgrupper og kriterier som retningslinjene fastslår. Registrering i Frivillighetsregisteret er ingen garanti for at en organisasjon får kompensasjon, men det er en betingelse for å kunne søke.

Skal alle lokale lag være registrert i Frivillighetsregisteret?

Dette vil bli avklart på bakgrunn av høringsprosessen.

Omfattes organisasjoner som allerede er momspliktige av kompensasjonsordningen for

frivillige organisasjoner?

Frivillige organisasjoner som enten allerede er momspliktige etter dagens regelverk eller som vil bli omfattet av den foreslåtte utvidede momsplikten på kultur- og idrettsområdet kan ikke kreve kompensasjon gjennom den nye momskompensasjonsordningen for anskaffelser som er fradragsberettiget etter merverdiavgiftsloven.

Gir ordningen kompensasjon for utgifter til moms knyttet til bygg og anlegg for frivillig

sektor?

Kulturministeren varslet 17.12.09 at Regjeringen tar sikte på å foreslå en varig, rammestyrte ordning for momskompensasjon for anleggsinvesteringer i regi av idrettslag. Ordningen er begrenset til idrettsorganisasjoner som mottar spillmidler og gjøres gjeldende fra 1.1. 2010. Den nærmere utformingen av denne ordningen vil gjøres av Kulturdepartementet. Bevilgningsforslaget vil fremmes i Revidert nasjonalbudsjett. Frivillige organisasjoner og idrettslag som ikke kommer inn under denne ordningen vil omfattes av den generelle momskompensasjonsordningen.

Hvorfor skal det være en høringsrunde når frivillig sektor har vært representert i utvalget som

har arbeidet med ordningen?

Konklusjonene fra utvalget, deriblant modellene for kompensasjon er nedfelt i Kultur- og kirkedepartementets budsjettproposisjon 2009-2010 (Prop 1 S): "Detaljer som ikke ble ferdigstilt i utvalget vil bli sendt på høring til sektoren. I Prop. 1 S heter det: det vil bli fastsatt retningslinjer i tråd med Økonomireglementet i staten som vil bli sendt på høring til frivillig sektor."

I innstillingen fra familie- og kulturkomiteen til budsjettet 2009-2010 heter det: "Flertallet [i komiteen] forutsetter at alle spørsmål knyttet til innretning og valg av ordning vil bli en del av høringsprosessen".

Høringsrunden vil bli gjennomført i samarbeid med Frivillighet Norge og Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Høringsnotatet vil også bli lagt ut på departementets nettsider slik at organisasjoner som ikke er tilknyttet Frivillighet Norge eller NIF har mulighet til å delta i høringsprosessen. Departementet tar sikte på utsendelse av høringsnotatet i januar 2010.